

OBWIESZCZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 24 stycznia 1968 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin.

1. Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 9) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 99 i z 1968 r. Nr 3, poz. 9) z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy nie obejmuje następujących przepisów:

1) art. 39 ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. Nr 32, poz. 139) w brzmieniu:

„Art. 39. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 kwietnia 1957 r.”;

2) art. 6—8 i 10 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o zmianie przepisów o rentach i zaopatrzeniach (Dz. U. Nr 21, poz. 93) w brzmieniu:

„Art. 6. 1. Rencistom uprawnionym w dniu 1 lipca 1958 r. do rent starczych na podstawie dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1950 r. Nr 43, poz. 200 i z 1958 r. Nr 2, poz. 6) lub ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. Nr 32, poz. 139) ustala się ponownie na ich wniosek wysokość renty, przyjmując za podstawę wymiaru tych rent przeciętne zarobki zwiększone o kwotę renty miesięcznej, należnej za czerwiec 1958 r., jeżeli renciści ci:

- 1) byli zatrudnieni w dniu 30 czerwca 1958 r. i zatrudnienie to ustanie do dnia 31 grudnia 1958 r.,
- 2) ich przeciętne zarobki są niższe niż 1.000 zł miesięcznie.

2. Za przeciętne zarobki, o których mowa w ust. 1, uważa się przeciętne miesięczne zarobki z ostatnich 3 miesięcy zatrudnienia przed jego ustaniem.

3. Jeżeli przeciętne zarobki wraz z kwotą renty przekraczają 1.000 zł, przyjmuje się za podstawę wymiaru rent 1.000 zł.

4. Przepisy ust. 1—3 mają odpowiednie zastosowanie do rencistów zaliczonych do I lub II grupy inwalidów, uprawnionych w dniu 1 lipca 1958 r. do rent inwalidzkich na podstawie przepisów wymienionych w ust. 1 albo na podstawie przepisów dekretu z dnia 14 sierpnia 1954 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1956 r. Nr 59, poz. 286).

5. Renciści, którym przyznano renty obliczone w myśl ust. 1—4, tracą na stałe prawo do renty w ten sposób obliczonej, jeżeli podejmą na nowo zatrudnienie z zarobkiem przekraczającym najniższą podstawę wymiaru renty.

Art. 7. 1. Przewidziane w niniejszej ustawie podwyższenie, obniżenie lub zawieszenie świadczeń rentowych następuje z urzędu od najbliższego terminu płatności, przypadającego po dniu 1 lipca 1958 r.

2. Jeżeli przyznanie lub podwyższenie świadczenia w myśl przepisów niniejszej ustawy uzależnione jest od zgłoszenia wniosku przez zainteresowanego, świadczenie wypłaca się od dnia powstania prawa, jednak za okres nie dłuższy niż za trzy miesiące wstecz od dnia złożenia wniosku, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej, i jednak nie wcześniej niż od dnia 1 lipca 1958 r.

3. Sprawy osób, którym na podstawie przepisów obowiązujących w dniu 30 czerwca 1958 r. odmówiono renty, a które przy zastosowaniu niniejszej ustawy miałyby do niej prawo; podlegają ponownemu rozpatrzeniu na wniosek zainteresowanego.

4. Do wniosków o renty zgłoszonych przed dniem 1 lipca 1958 r. stosuje się przepisy obowiązujące przed tą datą, a do wniosków zgłoszonych po dniu 30 czerwca 1958 r. stosuje się te przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że świadczenia za okres sprzed 1 lipca 1958 r. przyznaje się zgodnie z przepisami obowiązującymi przed tą datą.

Art. 8. Dla spraw przekazanych prezydiom rad narodowych przepisami: dekretu z dnia 25 czerwca

1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1956 r. Nr 43, poz. 200 i z 1958 r. Nr 2, poz. 6), dekretu z dnia 14 sierpnia 1954 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1956 r. Nr 59, poz. 286 i z 1958 r. Nr 2, poz. 6) oraz ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. Nr 32, poz. 139), w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, właściwe są organy administracji rent i pomocy społecznej rad narodowych.

Art. 10. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1958 r.;"

3) art. 33 i 34 ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 99) w brzmieniu:

„Art. 33. 1. Do wniosków o renty górnicze, zgłoszonych:

- 1) przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe,
- 2) po dniu wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy ustawy.

2. Jeżeli renta górnicza nie przysługiwała w myśl dotychczasowych przepisów, a przysługuje w myśl przepisów ustawy, rentę przyznaje się najwcześniej za okres od dnia 1 kwietnia 1957 r.

3. Renty górnicze, przysługujące za okres przed dniem 1 kwietnia 1957 r., wypłaca się w wysokości przewidzianej w dotychczasowych przepisach.

Art. 34. 1. Renty górnicze przyznane na podstawie dotychczasowych przepisów szczególnych stają się rentami przewidzianymi w niniejszej ustawie i mają do nich zastosowanie przepisy ustawy z zastrzeżeniami określonymi w ust. 2—4.

2. Postanowienia art. 6 ustawy i art. 10 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym mają zastosowanie w sprawach rent, o których mowa w ust. 1, jedynie w przypadkach stosowania art. 32, 33 i 43 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

3. W razie gdy prawo do renty górniczej zbiega się z prawem do renty przysługującej na podstawie art. 88 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, wysokość renty przysługującej w myśl art. 15 powyższego dekretu nie może być niższa od sumy rent przysługujących w dniu 30 czerwca 1958 r., chyba że zachodzi okoliczność powodująca obniżenie renty, ustanie lub zawieszenie prawa do renty.

4. Górnicze renty sieroce przyznane na podstawie wniosków zgłoszonych przed dniem 1 kwietnia 1957 r. oblicza się na zasadach obowiązujących w czasie zgłoszenia wniosku, z tym że:

- 1) za podstawę wymiaru renty sieroczej przyjmuje się rentę pracownika, jaka by mu przysługiwała w dniu 1 kwietnia 1957 r.,

2) wiek sierot i okoliczności miarodajne dla ustania lub zawieszenia renty sieroczej ocenia się na podstawie przepisów dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym,

3) renta sieroca dla całego grona bez dodatków przewidzianych w art. 55 ust. 2 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym nie może wynosić mniej niż 360 zł miesięcznie.;"

4) art. 2—5 i 7 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 9) w brzmieniu:

„Art. 2. 1. Przepisy ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 99) w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, zwane dalej „przepisami o górniczych emeryturach i rentach”, stosuje się do spraw o świadczenia wszczętych na skutek wniosków zgłoszonych po wejściu w życie ustawy, z tym że przy ocenie prawa do świadczeń za okres przed dniem 1 stycznia 1968 r. oraz ustalaniu wysokości świadczeń za ten okres stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Do spraw o świadczenia wszczętych na skutek wniosków zgłoszonych przed wejściem w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

3. Wnioski o rozpatrzenie spraw załatwionych odmownie prawomocnymi decyzjami na podstawie przepisów dotychczasowych, zgłoszone po wejściu w życie ustawy, nie podlegają rozpatrzeniu, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 4 i 5.

4. Rozpatrzeniu na podstawie przepisów o górniczych emeryturach i rentach podlegają wnioski:

1) osób, które nie odpowiadały warunkom wymaganym do uzyskania świadczeń na podstawie przepisów dotychczasowych, jeżeli osoby te odpowiadają warunkom do uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o górniczych emeryturach i rentach,

2) osób, które przedłożyły nowe dowody mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, uzasadniające ponowne ustalenie prawa do świadczeń lub ich wysokości w myśl art. 68 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

5. Rozpatrzeniu na podstawie przepisów o górniczych emeryturach i rentach podlegają również wnioski osób, którym zgodnie z przepisami dotychczasowymi odmówiono:

1) górniczej renty starczej — jeżeli osoby te osiągnęły wymagany do uzyskania górniczej emerytury:

a) okres zatrudnienia, gdy renty tej odmówiono z braku tego okresu,

b) wiek emerytalny, gdy renty tej odmówiono z powodu nieosiągnięcia tego wieku;

2) górniczej renty inwalidzkiej — jeżeli osoby te:

- a) osiągnęły wymagany do uzyskania tej renty okres zatrudnienia, gdy renty odmówiono z braku tego okresu,
- b) przedłożą zaświadczenie zakładu społecznego służby zdrowia, stwierdzające istotne pogorszenie stanu ich zdrowia w ciągu 2 lat od ustania zatrudnienia lub od ustania prawa do górniczej renty inwalidzkiej, gdy renty tej odmówiono z braku inwalidztwa.

Art. 3. 1. Osobom pobierającym górnicze renty na podstawie dotychczasowych przepisów przyznaje się z urzędu — zamiast tych rent — górnicze emerytury lub odpowiednie górnicze renty, określone w przepisach o górniczych emeryturach i rentach, przy zastosowaniu następujących zasad:

1) zamiast górniczych rent starczych przyznaje się górnicze emerytury, z tym że wzrost przewidziany:

a) w art. 9 ust. 2 przepisów o górniczych emeryturach i rentach (według numeracji przyjętej w jednolitym tekście ustawy — art. 12 ust. 2) — przyznaje się w wysokości odpowiadającej liczbie lat, za które był wypłacany dodatek za ponad 25 lat pracy górniczej, równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej,

b) w art. 9 ust. 3 powyższych przepisów (według numeracji przyjętej w jednolitym tekście ustawy — art. 12 ust. 3) — przyznaje się na wniosek zainteresowanego;

2) przyjmuje się, że okres pracy górniczej rencistów, którym przyznano górnicze renty inwalidzkie, wynosi:

a) 25 lat — jeżeli inwalidztwo powstało wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej, określonych w art. 7 (według numeracji przyjętej w jednolitym tekście ustawy — art. 8) powyższych przepisów,

b) 15 lat — w przypadkach nie wymienionych pod lit. a), jeżeli przy ustalaniu wysokości górniczej renty inwalidzkiej na podstawie dotychczasowych przepisów przyjęto krótszy okres pracy górniczej, równorzędnej wraz z okresami zaliczalnymi do pracy górniczej;

3) zasady określone w pkt 2 stosuje się odpowiednio przy ustalaniu wysokości górniczych rent wdowich;

4) przepisów art. 9 ust. 5, art. 15 i art. 19 ust. 4 przepisów o górniczych emeryturach i rentach (według numeracji przyjętej w jednolitym tekście ustawy — odpowiednio art. 12 ust. 5, art. 17 i art. 21 ust. 4) nie stosuje się do górniczych rent przyznanych.

a) przed dniem 1 stycznia 1962 r.;

b) w okresie od dnia 1 stycznia 1962 r. do dnia 31 grudnia 1967 r., jeżeli podwyższenie górniczej emerytury lub renty nie przekracza kwot wynikających z art. 97 ust. 3 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

2. Przy przyznawaniu górniczych emerytur lub rent w myśl ust. 1 stosuje się przepisy art. 97 ust. 2—4, art. 99 ust. 1, art. 100—107, 110 i 116 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do spraw o świadczenia wszczętych na podstawie wniosków zgłoszonych przed wejściem w życie ustawy, które załatwione zostały po tej dacie.

4. Przy stosowaniu przepisów, o których mowa w ust. 2, uważa się odpowiednio:

- 1) za rentę starczą — górniczą rentę starczą,
- 2) za emeryturę — górniczą emeryturę,
- 3) za rentę inwalidzką — górniczą rentę inwalidzką,
- 4) za rentę rodzinną — górniczą rentę wdową.

Art. 4. 1. W okresie od dnia 1 stycznia 1968 r. do dnia 31 grudnia 1969 r. górnicza emerytura lub renta przyznana na podstawie wniosku zgłoszonego po wejściu w życie ustawy przysługuje — przez pierwsze 12 miesięcy, licząc od daty, od której ją przyznano — w wysokości odpowiedniej renty, która przysługiwałaby na podstawie przepisów dotychczasowych, powiększonej o 60% różnicy pomiędzy tą rentą a emeryturą lub rentą obliczoną w myśl przepisów o górniczych emeryturach i rentach.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do górniczych emerytur i rent przyznanych zamiast górniczych rent przysługujących na podstawie przepisów dotychczasowych, w przypadkach gdy wniosek o rentę zgłoszono po dniu 30 czerwca 1967 r., z tym że okres 12 miesięcy, o którym mowa w tym ustępie, liczy się od dnia 1 stycznia 1968 r.

3. Przy ustalaniu wysokości górniczych emerytur i rent, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się przepisy art. 98, 99 ust. 1, art. 100—106, 108 ust. 2—5, art. 110 i 116 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, a w stosunku do górniczych emerytur i rent, o których mowa w ust. 2 — ponadto art. 97 ust. 2—4 tej ustawy.

Art. 5. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie obowiązują przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 99) ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1968 r."

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: A. Burcki

Załącznik do obwieszczenia Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 24 stycznia 1968 r. (poz. 19).

U S T A W A

z dnia 28 maja 1957 r.

o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Na warunkach określonych w niniejszej ustawie przysługuje prawo do:

- 1) górniczej emerytury lub górniczej renty inwalidzkiej — pracownikom, którzy wykonywali pracę górniczą,
- 2) górniczej renty wdowiej — wdowom po pracownikach, o których mowa w pkt 1.

2. Innym poza wdową członkom rodziny pracowników określonych w ust. 1 pkt 1 oraz pracownikom, którzy wykonywali pracę górniczą, lecz nie spełniają warunków do górniczej emerytury lub renty inwalidzkiej, i członkom ich rodzin przysługuje prawo do zaopatrzenia emerytalnego na zasadach przewidzianych w przepisach ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6), zwanej dalej „ustawą o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym”.

Art. 2. 1. Za pracę górniczą uważa się zatrudnienie:

- 1) pod ziemią w kopalniach węgla, rud, kruszców, glinki ogniotrwałej, glin szlachetnych, kaolinów, magnezytu, gipsu, soli kamiennej i potasowej, fosforytów oraz barytu;
- 2) pod ziemią i przy głębieniu szybów w przedsiębiorstwach budowy kopalń określonych w pkt 1 oraz zatrudnienie pod ziemią w przedsiębiorstwach wykonujących dla tych kopalń roboty górnicze lub przy budowie szybów;
- 3) na odkrywce w kopalniach siarki — przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu i przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych;
- 4) na odkrywce — w przedsiębiorstwach robót górniczych wykonywających roboty dla kopalń siarki;
- 5) w charakterze dozoru ruchu oraz kierownictwa ruchu kopalń i przedsiębiorstw określonych w pkt 1—4;
- 6) w charakterze członków drużyn ratowniczych kopalń określonych w pkt 1 i 3 i mechaników sprzętu ratowniczego tych drużyn oraz w charakterze zawodowych ratowników w stacjach ratownictwa górniczego;
- 7) na stanowiskach maszynistów wyciągowych na szybach zjazdowych lub wydobywczych oraz na stanowiskach sygnalistów na nadsztybiach szybów zjazdowych lub wydobywczych w kopalniach i przedsiębiorstwach określonych w pkt 1 i 2;
- 8) na stanowiskach pracy pod ziemią w nieczynnych kopalniach wymienionych w pkt 1;
- 9) w charakterze nauczycieli (instruktorów) zawodu w gór-

niczych polach szkoleniowych pod ziemią oraz na odkrywce w kopalniach siarki;

- 10) w urzędach górniczych, jeżeli pracownik wykonuje czynności inspekcyjno-techniczne w kopalniach i przedsiębiorstwach określonych w pkt 1—4;
- 11) w przedsiębiorstwie miernictwa górniczego, jeżeli zatrudnienie wykonywane jest stale lub w przeważającej mierze pod ziemią bezpośrednio przy pomiarach z zakresu miernictwa górniczego;
- 12) lekarzy i felcerów w zakładach górniczej służby zdrowia przy kopalniach węgla kamiennego oraz w zakładach służby zdrowia kopalń siarki, jeżeli pracownicy ci są zatrudnieni w tych zakładach w łącznym wymiarze co najmniej 30 godzin tygodniowo oraz wykonują systematyczną kontrolę sanitarno-higieniczną stanowisk pracy pod ziemią względnie na odkrywce w kopalniach siarki co najmniej przez 20 godzin w ciągu miesiąca; do okresu 20 godzin kontroli sanitarno-higienicznej stanowisk pracy pod ziemią wlicza się czas zużyty na zjazd i wyjazd ze stanowisk pracy pod ziemią.

2. Za pracę równorzędną z pracą górniczą uważa się:

- 1) pełnienie funkcji I i II sekretarza lub instruktora podstawowej organizacji partyjnej w kopalniach określonych w ust. 1 pkt 1 i 3, jeżeli bezpośrednio przed objęciem tych funkcji wykonywali w kopalniach prace określone w ust. 1;
- 2) pełnienie funkcji członka rady zakładowej lub rady robotniczej w kopalniach określonych w ust. 1 pkt 1 i 3 lub członka organu związku zawodowego zrzeszającego pracowników tych kopalń, jeżeli członkowie ci bezpośrednio przed objęciem wspomnianych funkcji wykonywali w tych kopalniach prace określone w ust. 1;
- 3) zatrudnienie w związku zawodowym przy pracach techniczno-inspekcyjnych i techniczno-instruktorskich wymagających zjeżdżania pod ziemię lub przebywania na odkrywce w kopalniach siarki, jeżeli zatrudnienie to nastąpiło bezpośrednio po 5-letnim co najmniej okresie zatrudnienia w kopalniach i przedsiębiorstwach określonych w ust. 1 pkt 1—4 na stanowiskach pracy wymienionych w tym ustępie;
- 4) zatrudnienie na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa:
 - a) w administracji kopalń i przedsiębiorstw określonych w ust. 1 pkt 1—4,
 - b) w zjednoczeniach przemysłu węglowego oraz w centralnych zarządach kopalnictwa i przedsiębiorstw określonych w ust. 1 pkt 1—4,
 - c) w urzędach górniczych oraz w górniczych szkołach zawodowych i technikach,
 - d) w centralnych władzach i urzędach, którym podlegają kopalnie i przedsiębiorstwa określone w ust. 1

pkt 1—4, jak również w jednostkach podległych tym władzom i urzędom, jeżeli jednostki te działają w zakresie przemysłów określonych w ust. 1 pkt 1—4,

pod warunkiem przepracowania w kopalniach lub przedsiębiorstwach określonych w ust. 1 pkt 1—4 co najmniej 5 lat pod ziemią lub na odkrywce w kopalniach siarki albo w charakterze dozoru ruchu lub kierownictwa ruchu;

5) zatrudnienie na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa, pracowników przeniesionych z prac wymienionych w ust. 1 i ust. 2 pkt 1—4 i 6 do władz i urzędów centralnych, nie wymienionych w pkt 4, do instytutów podporządkowanych tym władzom i urzędom, do pracy w wyższym szkolnictwie górniczym oraz do pracy w wydawnictwach górniczo-hutniczych, jeżeli przeniesieni pracownicy przepracowali w kopalniach lub przedsiębiorstwach określonych w ust. 1 pkt 1—4 co najmniej 5 lat pod ziemią lub na odkrywce w kopalniach siarki albo w charakterze dozoru ruchu lub kierownictwa ruchu;

6) prace — nie dłuższe niż 5 lat — nie wymienione w niniejszym artykule, do których pracownicy wykonywający zatrudnienie określone w ust. 1 i 2 przeszli w drodze wyboru, przeniesienia służbowego lub innego zarządzenia; za przeniesienie służbowe nie uważa się przeniesienia dyscyplinarnego lub zmiany pracy spowodowanej nieprzydatnością pracownika na dotychczas zajmowanym stanowisku.

3. Okresy pracy górniczej, wymienione w ust. 1 pkt 1—5, wykonywanej za granicą traktuje się na równi z okresami takiej pracy wykonywanej w kraju.

4. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z właściwymi ministrami określi w drodze rozporządzenia, jakie stanowiska pracy w kopalniach siarki oraz w przedsiębiorstwach robót górniczych wykonujących roboty dla kopalń siarki uważa się za zatrudnienie na odkrywce.

5. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac ustala w drodze rozporządzenia, które osoby uważa się za pracowników:

- 1) dozoru ruchu lub kierownictwa ruchu kopalń i przedsiębiorstw (ust. 1 pkt 5) oraz
- 2) zatrudnionych na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa (ust. 2 pkt 4 i 5).

6. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia może objąć uprawnieniami wynikającymi z niniejszej ustawy również pracowników zatrudnionych w innych kopalniach podziemnych niż wymienione w ust. 1 pkt 1.

Art. 3. Do okresów pracy górniczej zalicza się:

- 1) okresy pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego z powodu choroby lub macierzyństwa z tytułu zatrudnienia określonego w art. 2;
- 2) okresy wymienione w art. 10 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym; jeżeli zaliczenie tych okresów uzależnione jest od warunku zatrudnienia, przez zatrudnienie rozumie się zatrudnienie określone w art. 2 ust. 1 i 2.

Art. 4. 1. Robotnikom zatrudnionym pod ziemią oraz na odkrywce w kopalniach siarki zalicza się w wymiarze półtorakrotnym przypadające po Wyzwoleniu okresy:

- 1) pracy w przodkach bezpośrednio przy urabianiu lub ładowaniu urobku albo przy głębieniu szybów,
- 2) przynależności do drużyn ratowniczych,
- 3) pracy w charakterze mechaników sprzętu ratowniczego drużyn, o których mowa w pkt 2.

2. Okresy wymienione w ust. 1 pkt 2 i 3 zalicza się również w wymiarze półtorakrotnym innym pracownikom zatrudnionym pod ziemią lub na odkrywce w kopalniach siarki.

3. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z właściwymi ministrami określi szczegółowo w drodze rozporządzenia stanowiska pracy, na których zatrudnienie zalicza się w myśl ust. 1 pkt 1 w wymiarze półtorakrotnym.

Art. 5. Użyte w ustawie określenie:

- 1) górnicza renta — oznacza górniczą rentę inwalidzką lub górniczą rentę wdowią,
- 2) rencista — oznacza osobę mającą ustalone prawo do górniczej emerytury lub renty.

Art. 6. 1. Górnicza emerytura lub renta przysługuje, jeżeli pracownik pozostawał w zatrudnieniu określonym w art. 2 po dniu objęcia go przepisami o górniczych emeryturach i rentach (ust. 2) i po tym dniu spełnił warunki uprawniające do górniczej emerytury lub renty, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 27—29.

2. Przepisy o górniczych emeryturach i rentach stosuje się:

- 1) od dnia 1 stycznia 1951 r. — do pracowników górnictwa węgla kamiennego, brunatnego, rud, kruszców, fosforytów oraz glinek ogniotrwałych,
- 2) od dnia 1 czerwca 1951 r. — do pracowników kopalń glin szlachetnych, kaolinów, magnezytu i gipsu,
- 3) od dnia 1 stycznia 1952 r. — do pracowników kopalń soli kamiennej i potasowej,
- 4) od dnia 3 marca 1953 r. — do lekarzy i felczerów w zakładach górniczej służby zdrowia przy kopalniach węgla kamiennego,
- 5) od dnia 1 lipca 1956 r.:
 - a) do pracowników kopalń barytu,
 - b) do zatrudnionych na powierzchni pracowników przynależnych do drużyn ratowniczych oraz do mechaników sprzętu ratowniczego tych drużyn,
 - c) do pracowników zatrudnionych w górniczych szkołach zawodowych i technikumach na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa,
 - d) do pracowników określonych w art. 2 ust. 2 pkt 6,
- 6) od dnia 1 lipca 1957 r. — do pracowników kopalń siarki.

3. Pracowników nie wymienionych w ust. 2 uważa się za objętych przepisami o górniczych emeryturach i rentach od następujących terminów:

- 1) pracowników zatrudnionych w instytucjach określonych w art. 2 ust. 2 pkt 4 od tego terminu, od którego objęci są przepisami o górniczych emeryturach i rentach pracownicy zatrudnieni w kopalniach i przedsiębiorstwach określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1—4;

2) pracowników przeniesionych do zatrudnienia w instytucjach określonych w art. 2 ust. 2 pkt 5 od tego terminu, od którego objęci są przepisami o górniczych emeryturach i rentach pracownicy tego zakładu pracy, w którym byli zatrudnieni ostatnio przed przeniesieniem.

Art. 7. 1. Podstawę wymiaru górniczej emerytury i renty stanowi przeciętny miesięczny zarobek z okresu:

- 1) ostatnich 12 miesięcy zatrudnienia (art. 2) albo
- 2) kolejnych 2 lat zatrudnienia (art. 2) dowolnie wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 12 lat zatrudnienia.

2. Rencista może wystąpić w ciągu 3 lat od wydania decyzji przyznającej górniczą emeryturę lub rentę o zmianę okresu, z którego zarobki zostały przyjęte do obliczania podstawy wymiaru emerytury lub renty.

Art. 8. 1. Za wypadki w zatrudnieniu uważa się wypadki, o których mowa w art. 14 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

2. Za choroby zawodowe uważa się choroby określone w art. 16 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, jeżeli powstały w czasie zatrudnienia określonego w art. 2 ust. 1 pkt 1—5.

Art. 9. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia podwyższać górnicze emerytury i renty oraz dodatki do tych emerytur i rent.

Art. 10. 1. Osobom pobierającym:

- 1) górnicze emerytury,
- 2) górnicze renty inwalidzkie z tytułu inwalidztwa powstałego wskutek innych przyczyn niż wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa,
- 3) górnicze renty wdowie z tytułu śmierci żywiciela będącej następstwem przyczyn, o których mowa w pkt 2,

zawiesza się prawo do świadczeń na czas osiągnięcia zarobku z tytułu zatrudnienia lub dochodu z innych źródeł na zasadach określonych w ustawie o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym; według tych zasad zawiesza się również prawo do górniczej inwalidzkiej renty wyrównawczej na czas osiągnięcia przez rencistę dochodu z innych źródeł.

2. Prawo do górniczych rent inwalidzkich z tytułu inwalidztwa powstałego wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej ulega również zawieszeniu na czas wykonywania przez rencistę prac określonych w art. 2 ust. 1 i 2. W tym okresie przysługuje renciście prawo do renty inwalidzkiej na warunkach i w wysokości określonych w ustawie o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

3. Rada Ministrów może określić w drodze rozporządzenia przypadki, w których w czasie wykonywania zatrudnienia określonego w art. 2 ust. 1 następuje zawieszenie tylko części górniczej emerytury.

Rozdział II.

Górnicza emerytura.

Art. 11. 1. Górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który:

- 1) ukończył 55 lat życia po objęciu go przepisami o górniczych emeryturach i rentach (art. 6),

2) w chwili ukończenia 55 lat życia wykonywał pracę górniczą lub równorzędną (art. 2) albo z tytułu tej pracy pobierał zasiłki z ubezpieczenia społecznego z powodu choroby (art. 3 pkt 1),

3) ma 25 lat (300 miesięcy) pracy górniczej, równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej (art. 2—4).

2. Jeżeli pracownik ukończył 55 lat przed osiągnięciem wymaganego okresu pracy górniczej, równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej, prawo do górniczej emerytury powstaje z chwilą osiągnięcia wymaganego okresu pracy.

3. Warunek przewidziany w ust. 1 pkt 2 nie jest wymagany od pracownika, który ma 35 lat pracy górniczej, równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej (art. 2—4).

Art. 12. 1. Górnicza emerytura wynosi miesięcznie:

Procent podstawy wymiaru		
do 1.500 zł	od nadwyżki ponad 1.500 zł do 2.000 zł	od nadwyżki ponad 2.000 zł
80	55	25

2. Górnicza emerytura wzrasta o 1% podstawy jej wymiaru za każdy pełny rok ponad 25 lat pracy górniczej, równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej (art. 2—4), nie dłużej jednak niż do osiągnięcia wieku 60 lat.

3. Zamiast wzrostu przewidzianego w ust. 2 przyznaje się, jeżeli jest to korzystniejsze dla pracownika, wzrost emerytury przewidziany w ustawie o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym na warunkach i w wysokości określonych w art. 22 ust. 2 tej ustawy.

4. Górnicza emerytura obliczona w myśl ust. 1—3 wzrasta o 15%.

5. Kwota górniczej emerytury wraz z dodatkami, z wyjątkiem dodatków rodzinnych oraz dodatku z tytułu zaliczenia do I grupy inwalidów, nie może przekraczać przeciętnego zarobku, przyjętego do podstawy jej wymiaru, po potrąceniu podatku od wynagrodzeń i składki na cele emerytalne. Nie dotyczy to kwot najniższych górniczych emerytur.

6. Wysokość górniczej emerytury może być na wniosek zainteresowanego ponownie ustalona w przypadku wykonywania przez pracownika pracy górniczej (art. 2 ust. 1) po ukończeniu 55 roku życia do ukończenia 60 roku życia. Ponownego ustalenia górniczej emerytury dokonuje się według zasad określonych w art. 7 ust. 1 po ostatecznym rozwiązaniu stosunku pracy.

Rozdział III.

Górnicza renta inwalidzka.

Art. 13. 1. Górnicza renta inwalidzka przysługuje pracownikowi, który:

- 1) stał się inwalidą po dniu objęcia go przepisami o górniczych emeryturach i rentach (art. 6),
- 2) w dniu powstania inwalidztwa wykonywał pracę górniczą

czą lub równorzędną (art. 2) albo z tytułu tej pracy pobierał zasiłki z ubezpieczenia społecznego z powodu choroby (art. 3 pkt 1),

- 3) ma co najmniej 5 lat (60 miesięcy) pracy górniczej, równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej (art. 2—4), które powinny przypadać na okres ostatnich 10 lat przed ustaniem pracy górniczej lub równorzędnej względnie przed ustaniem prawa do zasiłku z ubezpieczenia społecznego, wypłacanego z powodu choroby bezpośrednio po ustaniu tej pracy; do powyższego okresu dziesięcioletniego nie wlicza się okresu pobierania górniczej renty inwalidzkiej lub renty inwalidzkiej przysługującej na podstawie innych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym.

2. Jeżeli wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa spowodowały inwalidztwo pracownika, wówczas prawo do górniczej renty inwalidzkiej przysługuje bez względu na okres pracy górniczej lub równorzędnej.

3. Górnicza renta inwalidzka przewidziana w niniejszej ustawie w razie inwalidztwa powstałego wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej przysługuje, jeżeli pracownik nie ma prawa do renty na podstawie ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 3, poz. 8).

Art. 14. Zaliczanie do grup inwalidów następuje na zasadach określonych w przepisach ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, z tym że dla pracowników, którzy ostatnio przed zgłoszeniem wniosku o górniczą rentę inwalidzką wykonywali:

- 1) prace górnicze (art. 2 ust. 1) — za dotychczasowe zatrudnienie przyjmuje się te prace,
- 2) prace równorzędne z pracą górniczą (art. 2 ust. 2) — za dotychczasowe zatrudnienie przyjmuje się prace górnicze wykonywane przed przejściem do prac równorzędnych.

Art. 15. 1. Górnicza renta inwalidzka wynosi miesięcznie:

Dla zaliczonych do grupy inwalidów	Procent podstawy wymiaru renty		
	do 1.500 zł	od nadwyżki ponad 1.500 zł do 2.000 zł	od nadwyżki ponad 2.000 zł
I i II	65	30	20
III	45	20	

2. Górnicza renta inwalidzka (ust. 1) wzrasta za każdy pełny rok ponad 5 lat okresów pracy górniczej, pracy równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej, nie więcej jednak niż za 20 lat — o 0,5% podstawy wymiaru renty dla zaliczonych do I lub II grupy inwalidów oraz o 0,4% — dla zaliczonych do III grupy inwalidów.

3. Górnicza renta inwalidzka obliczona w myśl ust. 1 i 2 wzrasta o 15%.

4. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia przypadki, w których rencistom zaliczonym do III grupy inwalidów przysługują górnicze renty inwalidzkie w wysokości przewidzianej dla zaliczonych do II grupy inwalidów — w

razie niemożności uzyskania przez nich pracy odpowiedniej do ich stanu zdrowia i kwalifikacji.

Art. 16. Górnicza renta inwalidzka obliczona w myśl art. 15 wzrasta o 10%, nie mniej jednak niż o 120 zł, dla pracowników, u których inwalidztwo powstało wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej, jeżeli nie osiągną zarobku z tytułu zatrudnienia lub dochodu z innych źródeł.

Art. 17. Do górniczej renty inwalidzkiej ma odpowiednio zastosowanie przepis art. 12 ust. 5.

Art. 18. 1. Osobie uprawnionej do górniczej renty inwalidzkiej z tytułu inwalidztwa powstałego z innych przyczyn niż wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa i zaliczonej do III lub do II grupy inwalidów, która wykonuje zatrudnienie, wymierza się górniczą inwalidzką rentę wyrównawczą, jeżeli:

- 1) wykonuje zatrudnienie z przeciętnym miesięcznym zarobkiem niższym niż 75% podstawy wymiaru renty inwalidzkiej oraz
- 2) nie przekroczyła wieku: mężczyzna 65 lat, kobieta 60 lat.

2. Wysokość górniczej inwalidzkiej renty wyrównawczej stanowi różnicę pomiędzy podstawą wymiaru górniczej renty inwalidzkiej a przeciętnym miesięcznym zarobkiem, z tym że inwalidzka renta wyrównawcza nie może przekraczać 50% renty łącznie z kwotami wzrostu i dodatkami, z wyjątkiem dodatków rodzinnych.

3. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady obliczania i wypłacania górniczej inwalidzkiej renty wyrównawczej. W rozporządzeniu tym Rada Ministrów może w uzasadnionych przypadkach ustalić inną niż określona w ust. 2 granicę wysokości renty wyrównawczej.

Rozdział IV.

Górnicza renta wdowia i renty dla innych członków rodziny.

Art. 19. 1. Górnicza renta wdowia przysługuje wdowie po pracowniku, który w chwili śmierci:

- 1) spełniał warunki wymagane do uzyskania górniczej emerytury lub renty inwalidzkiej albo
- 2) miał ustalone prawo do jednego z tych świadczeń.

W razie śmierci pracownika (rencisty) wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej, górnicza renta wdowia przewidziana w niniejszej ustawie przysługuje, jeżeli wdowa nie ma prawa do renty rodzinnej na podstawie ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 3, poz. 8).

2. Prawo do górniczej renty wdowiej nie jest uzależnione od spełnienia warunków określonych w art. 33 ust. 1 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

3. Wdowa, która zawarła związek małżeński z rencistą, ma prawo do górniczej renty wdowiej, jeżeli:

- 1) małżeństwo trwało co najmniej 3 lata lub
- 2) śmierć rencisty nastąpiła wskutek wypadku albo
- 3) z małżeństwa tego lub ze związku istniejącego przed zawarciem małżeństwa zrodziło się dziecko.

Art. 20. 1. Górnicza renta wdowia wynosi miesięcznie:

Procent podstawy wymiaru		
do 1.500 zł	od nadwyżki ponad 1.500 zł do 2.000 zł	od nadwyżki ponad 2.000 zł
45	30	20

2. Górnicza renta wdowia obliczona według przepisu ust. 1 wzrasta o 0,4% podstawy jej wymiaru za każdy pełny rok ponad 5 lat okresów pracy górniczej, pracy równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej zmarłego pracownika, nie więcej jednak niż za 20 lat.

3. Górnicza renta wdowia wzrasta o 10% kwoty obliczonej w myśl ust. 1 i 2, jeżeli żywiciel zmarł wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej.

4. Górnicza renta wdowia wzrasta o 15% kwoty obliczonej w myśl ust. 1—3, jeżeli wdowa:

- 1) ukończyła 50 lat lub
- 2) jest inwalidą albo
- 3) wychowuje dzieci lub rodzeństwo pracownika uprawnione do renty rodzinnej w wieku do lat 16.

5. Wdowie po pracowniku zmarłym wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej, osiągającej zarobek z tytułu zatrudnienia lub dochód z innych źródeł, przysługuje górnicza renta wdowia bez wzrostów określonych w ust. 3 i 4.

Art. 21. 1. Członkom rodziny pozostałym po zmarłym pracowniku, którzy nie mają prawa do renty górniczej, przysługuje prawo do renty rodzinnej w wysokości i na warunkach określonych w ustawie o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

2. Jeżeli po pracowniku, oprócz wdowy uprawnionej do górniczej renty wdowiej, pozostały również dzieci i inne osoby, które jako członkowie rodziny pracownika mają prawo do renty rodzinnej, przewidzianej w ustawie o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, wówczas wysokość renty rodzinnej dla dzieci i innych osób ustala się w sposób następujący:

- 1) ustala się wysokość renty rodzinnej w myśl przepisów ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, zaliczając do grona osób uprawnionych do renty również wdowę, nawet gdyby nie miała prawa do tej renty w myśl tej ustawy,
- 2) wysokość renty rodzinnej ustaloną w sposób określony w pkt 1 zmniejsza się o część renty rodzinnej, jaka przypadłaby na wdowę, pozostała zaś reszta stanowi rentę rodzinną przysługującą wszystkim uprawnionym członkom rodziny pracownika poza wdową.

3. Jeżeli prawo do górniczej renty wdowiej uległo zawieszeniu, renta rodzinna dla pozostałych członków rodziny:

- 1) przysługuje w wysokości odpowiadającej ich liczbie bez stosowania przepisu ust. 2,
- 2) wzrasta o 15% kwoty obliczonej w myśl art. 38 ust. 1—3 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

4. Do łącznej kwoty górniczej renty wdowiej i renty rodzinnej dla pozostałych członków rodziny ma odpowiednie zastosowanie przepis art. 12 ust. 5.

Rozdział V.

Dodatki do górniczych emerytur i rent.

Art. 22. Renciście pobierającemu górniczą emeryturę lub rentę inwalidzką przysługuje prawo do dodatków do górniczej emerytury lub renty dla żony, dzieci, wnuków i rodzeństwa w wysokości i na warunkach określonych w ustawie o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

Art. 23. Osobie pobierającej górniczą emeryturę lub rentę, odznaczonej przez władze Polski Ludowej orderami: Budowniczy Polski Ludowej, Sztandar Pracy, Krzyż Grunwaldu, Virtuti Militari lub Odrodzenia Polski albo tytułem: „Zasłużony Górnik Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej” oraz odznaczonej orderem Virtuti Militari w okresie od dnia 1 września 1939 r. do dnia 13 lutego 1946 r. za zasługi w czasie wojny 1939—1945, przysługuje miesięczny dodatek do górniczej emerytury lub renty w wysokości 25% emerytury lub renty bez uwzględnienia dodatków. Z tytułu odznaczeń przysługuje tylko jeden dodatek.

Art. 24. Osobom pobierającym górniczą emeryturę, rentę inwalidzką lub wdowią, zaliczonym do I grupy inwalidów, przysługuje dodatek w kwocie 300 zł.

Rozdział VI.

Zasiłek pogrzebowy.

Art. 25. W razie śmierci osoby pobierającej górniczą emeryturę lub rentę albo członka rodziny tej osoby przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości i na warunkach określonych w ustawie o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

Rozdział VII.

Świadczenia w naturze.

Art. 26. Osobom pobierającym górnicze emerytury lub renty oraz członkom ich rodzin przysługuje prawo do pomocy leczniczej i położniczej, protezowania, przysposobienia zawodowego oraz umieszczenia w domu rencistów na warunkach przewidzianych w ustawie o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

Rozdział VIII.

Górnicze emerytury lub renty w szczególnych przypadkach.

Art. 27. 1. Prawo do górniczej renty inwalidzkiej przysługuje: pracownikom nie wykonującym pracy górniczej lub równorzędnej określonej w art. 2 ust. 1 i 2, przedstawicielom organizacji społecznych lub politycznych oraz innym osobom nie będącym pracownikami, którzy stali się inwalidami:

- 1) wskutek wypadku, który zdarzył się pod ziemią albo na odkrywcę w kopalni siarki przy pracy, wykonywaniu zajęć praktycznych w związku z nauką zawodu lub pełnieniu funkcji społecznych albo politycznych,
- 2) wskutek choroby zawodowej powstałej w czasie pracy, zajęć lub pełnienia funkcji, o których mowa w pkt 1.

2. Górnicze renty inwalidzkie, o których mowa w ust. 1, przysługują, jeżeli wypadek zdarzył się lub choroba zawodowa powstała po terminie, od którego stosuje się przepisy o rentach górniczych do pracowników kopalni (art. 6), w której zdarzył się wypadek lub powstała choroba zawodowa.

3. Przy ocenie inwalidztwa osób wymienionych w ust. 1 za zawód tych osób przyjmują się prace, które te osoby wykonywały w ciągu ostatnich 10 lat przez okres najdłuższy.

Art. 28. Członkowie rodziny pozostali po osobach wymienionych w art. 27, zmarłych wskutek wypadku lub choroby zawodowej, mają prawo do renty przewidzianej w art. 19—21 niniejszej ustawy.

Art. 29. 1. Pracownikom kopalń węgla kamiennego i rud cynkowo-ołowianych, którzy w dniu objęcia ich przepisami o górniczych emeryturach i rentach (art. 6 ust. 2) osiągnęli już 55 lat życia albo w tym dniu pobierali pensję bracką lub emerytalną, przysługuje prawo do górniczej emerytury lub renty inwalidzkiej, jeżeli po dniu objęcia ich przepisami o górniczych emeryturach i rentach, lecz przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy pozostawali co najmniej przez okres jednego roku w zatrudnieniu, określonym w art. 2 ust. 1 pkt 1, 2 i 5, oraz spełniają poza tym warunki do górniczej emerytury, przewidziane w art. 11 ust. 1 pkt 2 i 3, lub warunki do górniczej renty inwalidzkiej, przewidziane w art. 13 ust. 1 pkt 2 i 3.

2. Pracownikom, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 5, którzy ukończyli 55 lat życia przed dniem 1 lipca 1956 r., przysługuje prawo do górniczej emerytury, jeżeli w tym dniu pozostawali w zatrudnieniu określonym w art. 2 ust. 1 lub 2 oraz spełniają inne warunki.

3. Prawo do górniczej emerytury lub renty inwalidzkiej przysługuje:

- 1) pracownikom kopalń węgla kamiennego i rud cynkowo-ołowianych, którzy w okresie od 1 maja 1948 r. do 31 sierpnia 1948 r. zostali zwolnieni z zatrudnienia określonego w art. 2 ust. 1 w ramach akcji odmiładzania załóg za odszkodowaniem i pobierają rentę emerytalną lub pensję bracką,
- 2) pracownikom kopalń węgla kamiennego i rud cynkowo-ołowianych, którzy w okresie od 30 listopada 1949 r. do 31 grudnia 1950 r., zostali zwolnieni z zatrudnienia określonego w art. 2 ust. 1 pkt 1, 2 i 5 i pobierają rentę emerytalną lub pensję bracką,

jeżeli w dniu zwolnienia spełniali warunki do górniczej emerytury, przewidziane w art. 11 ust. 1 pkt 2 i 3, lub do górniczej renty inwalidzkiej, przewidziane w art. 13 ust. 1 pkt 2 i 3.

4. Prawo do górniczej renty inwalidzkiej przysługuje pracownikom kopalń i przedsiębiorstw wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2 i osobom wymienionym w art. 27 ust. 1, którzy po Wyzwoleniu ulegli wypadkom w zatrudnieniu, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1, 2 i 5, jeżeli wskutek następstw tych wypadków pobierają renty i zostaną zaliczeni do I lub II grupy inwalidów.

Art. 30. 1. Do okresów pracy górniczej zalicza się okresy zatrudnienia poza górnictwem w uspołecznionych zakładach pracy pracowników, którzy byli zatrudnieni pod ziemią w kopalniach węgla kamiennego przed dniem 8 listopada 1955 r. co najmniej 3 lata, z czego co najmniej jeden rok po

Wyzwoleniu, jeżeli po dniu 7 listopada 1955 r. wrócili do pracy pod ziemią w kopalniach węgla kamiennego, przepracowali co najmniej jeden rok i z pracy tej nie zwolnili się ani nie zostali z niej dyscyplinarnie zwolnieni.

2. Przepis ust. 1 stosuje się, jeżeli pracownik powrócił do pracy w kopalni węgla kamiennego najpóźniej do dnia 31 grudnia 1968 r.

Art. 31. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych może na wniosek właściwego ministra lub Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego przyznać w przypadkach szczególnie uzasadnionych górniczą emeryturę lub rentę inwalidzką osobom, które nie odpowiadają niektórym warunkom wymaganym dla uzyskania górniczej emerytury lub renty.

Rozdział IX.

Postępowanie.

Art. 32. 1. Wnioski o przyznanie górniczej emerytury lub renty należy składać w zakładach pracy, które obowiązane są przekazywać je po dołączeniu koniecznych dokumentów do właściwych organów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wnioski o renty dla członków rodzin po emerytach lub rencistach górniczych należy zgłaszać bezpośrednio do właściwych organów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Właściwość organów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do załatwiania spraw górniczych emerytur lub rent, szczegółowy tryb postępowania, środki dowodowe do ustalenia prawa do tych emerytur lub rent i zasady wypłaty świadczeń określa Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w drodze zarządzenia.

Rozdział X.

Przepisy końcowe.

Art. 33. 1. W sprawach nie unormowanych niniejszą ustawą stosuje się odpowiednio przepisy art. 5, 7, 8, 12, 13, 15, 17, 18, 29, 36, 41—44, 46, 48, 49—52, 60—64, 66—92, 114 i 117—124 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

2. Przy stosowaniu w zakresie zamiany górniczej renty inwalidzkiej na górniczą emeryturę art. 29 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, za zatrudnienie uważa się pracę górniczą lub równorzędną wraz z okresami zaliczalnymi (art. 2—4).

3. Przy stosowaniu do górniczych emerytur lub rent art. 70, 71 i 73 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, za zatrudnienie uważa się pracę górniczą lub równorzędną (art. 2 ust. 1 i 2), wykonywane po dniu 1 lipca 1954 r., a za wypadek w zatrudnieniu lub chorobę zawodową — wypadek w zatrudnieniu lub chorobę zawodową, określone w art. 8.

4. W razie śmierci pracownika, który zgłosił wniosek o górniczą emeryturę lub rentę inwalidzką, uprawnienia wynikające ze zgłoszonego wniosku przechodzą na wdowę, niezależnie od spełnienia warunków pozostawiania na utrzymaniu określonego w art. 79 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

Art. 34. Tracą moc dotychczasowe przepisy szczególne w sprawie świadczeń emerytalnych górników.